

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.
Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak

Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nemzeti színészet Baján.

Örömmel, lelkesedéssel köszöntjük a nemzeti színészet vándor madarainak azt a kiváló csapatját, amely városunk falai közt megszállt, hogy röptének eredeti irányából kizavartatván, itt nyugodjék meg és itt mutassa be a nemzeti és idegen kultúrának kiváló termékeit, hasson üdítően, megifjítson lelkünkre, hogy megtermékenyítvén szellemünket, közelebb juthassunk a tökéletesség felé!

Mert az az ember rendeltetése, hogy fölemelkedvén a közönséges, anyagi dolgok fölé, tökéletesedjék, fogadja el a kultura áldásait, amely meghagyván a haza és nemzet fogalmát, nivellálja azokat a válaszfalakat, amelyeket a nemzetiségi, vallási és faji különbségek emeltek és amelyek még mindig megakadályozzák a prófeta szavainak uralomra jutását, amidőn így szól: „Vajjon nem-e egy atyának vagyunk gyermekei?”

Tudjuk, érezzük a nemzeti színművészet hatásaiban mily erős, mily gazdag. Ahol megjelenik, ott eltörpül mellette a legklasszikusabb olvasmány is, mert a néma betűket megeleveníti és lelkünkre, kedélyünkre akarván hatni érzeinkre is hat és ezer meg ezer kapun ostromol bennünket addig, míg a győztes ő marad. Mi pedig, a legyőzöttek gazdagabbak leszünk, mint voltunk valaha, mert a lefolyt harcban a győzelem azzal jelentkezett, hogy mi lettünk a lelkiekben gazdagabbak.

Ha igaz, amint hogy valóban igaz a fenti állítás a színművészet minden kis csoportjára nézve, mennyivel igazabb az

ama előkelő társaságra nézve, amely városunkba bevonult és amely a vidék legjobb társaságaihoz tartozik?

És éppen azért nagy örömünk nem teljes. Dízsharmóniát hoz belé aggodalmunk, hogy ez a társaság nem fogja magát körünkben oly jól érezni, amint megérdemli. Mert meggyőződésünk az, hogy a szeptemberi hónap nem alkalmas nálunk a színészetre. A terem maga kicsi és meleg. A gazdaközönség el van foglalva gazdaságával és bár mindig szívesen áldoz a színészet oltárán, mégis akadályozva van benne azzal, hogy téli lakásától távol lévén, fizikai lehetetlenség neki színházba járni. Már pedig a színészet egyik megölője az üres ház, mert az nemcsak anyagi kára a direktornak, de szárnyát szegi a színész ambíciójának is és alakítását homályossá, az előadást vontatottá, kedvelenné teszi. Ezzel jár még a másik baj is, hogy t. i. a színészet rossz helyzete városunk renomméját is rontja, pedig ezen a téren már nincs sok rontani való, mert régiék és nagyok a mi büneink ezen a téren. Mindezek fölé még egy másik kellemetlenség háromolhatik városunkra. Az új színi kerület meghozza városunknak a vidék egyik kiváló társulatát. Ha ez a társulat csak vegetálni fog nálunk, akkor mindaz, amit Zombor városának közönsége mondott, hogy Baja teszi tönkre az ő színészetét és ami jó részt túlzás volt, az Szabadkával szemben szomorú valóság lesz és ennek ódiuma reánk hárulnik. Ezt mindig szem előtt kell tartani városunk közönségének.

Amidőn e sorokat írjuk, fülünkbe cseng

az ellenvetés, hogy a most következő 20 előadásos idény csak szükségből van, amelylyel szemben az igazgató sem léphet föl a régi nagy igényekkel. Igaz ez jórészt, de az is igaz, hogy a színészetet támogatni kell mindenkor, mert az kulturális és főleg nemzeti ügy. De igaz az is, hogy mindazon tényezők, amelyek lokális és temporális szempontokból a színészetet hátráltatják meg lesznek a fődényben, április és május hónapokban, még pedig úgy lehet fokozottabb mértékben. Am megengedjük, hogy kitünő előadások csodát képesek tenni nálunk a közönség körében, de csodák csak ritkán esnek, telt ház pedig sokszor, hogy ne mondjuk, napról-napra kell.

Mindezeket egybevetve kényszerülve kell hogy érezze magát városunk közönsége megalakítani a színészetet pártoló egyesületet, amelynek célja legyen a közönség és a szintársulat igényeit kielégíteni. A következő 20 előadás legyen argumentum arra, hogy a társulat megérdemli a legfokozottabb támogatást úgy, hogy mire a fődény elkövetkezik, már kész egyesület kész munkatervvel működjék a színészet és városunk érdekében, hogy a társulat olyan örömmel jöjjön közénk, amily örömmel mi őket köszöntjük most és mindenkor.

Hozta Isten őket nálunk! L. M.

Weisz Nándor arczképének leleplezése.

Ritka, mint a fehér holló az igaz érdemek méltatása. Majdnem úgy vagyunk az életben mintha minden ember teljesen iparkodnék hivatalos köte-

T Á R C Z A.

Tolstoj.

A BAJAI HIRLAP részére írta: Székely Alfréd

Tolstoj Nikolajevics Leó gróf, az orosz irodalom legkimagaslóbb alakja, a XIX. század legnagyobb humanistája.

Egy dűsgazdag fiatal főúr elvégezve a kazáni egyetemet, megkedveli a vízei életet, felesap katonának. És ez a fiatal gróf, az orosz főúri társaság legbrillánsabb duhaja, legmerészebb asszonyesábitója, legvakmerőbb kártyása, hirhedt lumpja, — ma a világ egyik legnagyobb filantropja, az emberboldogítás eszméjének tántoríthatatlan, visszaretenthetetlen harcosa, Oroszország legnagyobb poétája, ki nyílt szívvel, nyílt homlokkal kiáltja oda azoknak, kik gúnyosan cselezgatnak átdorbézolt ifjúságára: „ki közöletek hiba nélkül való az vesse rám az első követ.”

Bár már fiatal korában is írt költői műveket, de a költői pályának teljesen nagy orosz íróvá, Turgenyeff nyerte meg.

Ekkor már meglelt férfikorában megútálja a modern műveltséget, lemond a világ örömeiről, a fényes társaságról, a főúri társaság ezer szórakozásairól, melyek nyitva állottak előtte és szívében végtelen emberszeretével, az emberboldogítás nagy, és szent eszméjével visszavonul szülőfalujába, a XIX. század Szokratesze.

Közbe pedig megírja két világkirú művét, a napóleoni háborúkat festő „Háború és béke”-t és „Karenin Anná”-t, folyóiratában a Zasnaja Poljana-ban pedig polemikára ad bőséges alkalmat.

Eszménye, ideálja az ő keresztény világ az ő igaz, egyszerű erkölcsével. Megútálva a társadalmi romlottságát, a Természethez akarja visszavezetni az emberiséget. És ezt az őskeresztényi

és népies irányt elcinte csak kisebb teológiai műveiben fejtegeti, de később költői műveiben is ez dominál.

Érdekes, hogy mikép nyilatkozik a nők egyenjogúsításáról, melynek lelkes bajnoka. Miss Jave Adams amerikai (mert hát máshova ugyan hová való volna is) riporter kisasszony meginterjúvolta egyszer a nőemancipáció kérdésében az agg költőt, ki azt mondta, hogy minden jogot meg kell adni a nőknek, kivéve a politikai jogokat. Annál fureszűbb, hogy egy másik interjú alkalmával azt mondta, hogy a nőben nincs logika, de nem is lehet, mert a természet nem így alkotta őket.

Óriási feltűnést keltett „Kreutzer szonátájával”, melyben a házasság intézményét támadja meg.

Leghíresebb művét a Feltámadást csak tavaly, hetven éves korában írta meg és ma már minden művelt nyelvre lefordítva az emberiség közös kincse a hatalmas mű.

Hőse egy fiatal gazdag főúr, ki az esküdtzsek padjain látja viszont elzúllva, deportációra, kényszermunkára ítélve azt a nőt, kit ő ezelőtt tiz évvel elcsábított és ez által a züllésbe taszított. Lelkiismerete, jobb érzése feltámad és az erkölcsileg züllött nőt megmenteni óhajtja. Minthogy megkegyelmeztetését kivinni nem képes, lemond az elnyomott jobágyok javára birtokairól és otthagya fényes gondatlan életét elmegy a züllött nővel. Vasútra száll — az pedig megy, robot Szibéria — az új, az igaz élet felé.

Tendenciája: az elnyomott nép gazdasági helyzetének javítása. E mellett a büntető eljárás, az esküdtzsek hibáit ostromozza s kéréshetelenül támadja a főrangúakat, kik fényben dőzsölnek. Az egyedüli boldogságot a lemondásban keresi. Ezt hirdeti műveiben, melyben a tiszta, mely érzés

határtalan és a legőnzellenőbb emberszerettel párosulva, mintegy megjegyezsedik.

Gazdasági nézeteit az angoloktól veszi; az angol szociológusokat, különösen pedig Henry Georget tanulmányozza.

De e tendenciája mellett a mesét, mely egyike a legérdekesebb criminalista novelláknak, épen nem hanyagolja el. Cselekménye mindig élénk és mozgalmas, szemelyei plasztikusak, stílusa pedig oly egyszerű, átlátszó és nemes, mint a mily egyszerű és nemes az élete is e modern askétának, ki szülőfaluja egyszerű jobbágy népe között éli életét.

Theológiai elvei, gazdasági nézetei rohamosan terjednek és hódítanak. A raszkolnikok, az ortodox egyház pártúit hozzá csatlakoznak, hívei Angliában. Amerikában hírfelvezetéké csoportosulnak. — De a felvilágosodás tana a reakció hazájában még korai. Műveiben épen nem hódolt az ortodox egyház felfogásának és ezért a szent synodus excommunicálta. Tolstoj pedig ir tovább törhetetlenül, jellemének igaz meggyőződésével, mint egy szent eszme képviselője.

S csodálatos, bár a szent synodus kitiltása jogos volt, az orosz nép mégis az excommunicált költő védelmére kelt. A tömeg, mely tanait, mely princípiumait, meg nem értette, de a mely látta, mint éli napjait Tolstoj végtelen emberszeretetében a nép között és a népet, felemelte szavát az ítélet ellen és a synodus ismételt iratokkal volt kénytelen eljárását igazolni.

Hát ide is eljutottak már a felvilágosodás napjának sugarai? már itt is megmozdul a nép? Pedig ha ez a nép, mely most csak mozgolódik, csak elvett panaszhangokat hallat, végre fenséges egészében feltámad, az lesz aztán a Feltámadás, és akkor reszkessenek a szabadság, a szellem tyranusai!

lességeit teljesíteni és örül, ha azon túl is működhet, ugyanígy szeretne megelégedni a hosszú, hasznos munkásságról. Bezzeg ki nem fogynak az emberek a dícséretből akkor, amikor megütközik a reklám nagy dobját valaki mellett, aki — úgy lehet — meg sem is erőltette magát a dologban, vagy olyanok mellett, akikől az anyagiak terén van mit várni.

A bajai ipartestület nem ezen a csapáson haladt, amikor *Weisz Nándor* városi tanácsnok, iparhatósági biztosnak a bajai iparosság érdekében kifejtett bökros, soha el nem muló érdemeit méltatván, arcképét megfestette és mult hó 25-én ünnepélyesen leleplezte, mert ha van valakinek érdeme a helybeli ipar és iparosság felvirágoztatásán, úgy első sorban *Weisz Nándornak* van. Több mint 15 évtizede működik ezen a téren. A bajai ipartestület az ő szervezése és az ő nevéhez fűződik. A tavalyi kiállítás rendezésének legnagyobb része az ő vállaira nehezedett és nem csekély munkát igényelt részéről az ipartestület házának vétele és átalakítása. Az ipartestület halálját iránta leróván, ott találta az ünnepélyes alkalomnál *városunk tanácsát, az intézetek képviselőit és sokakat, akik ugyan csak mint fogyasztók állanak nexusban az iparral, de eljöttek, hogy ők is segítsenek megünnepelni egy olyan férfit, aki az önzetlen munkásság mintaképe.*

Az ünnepélyt 1/2 11 órakor *Czernay Imre* ipart. elnök nyitotta meg és felhívta *Nagy Pétert, Bogovics Ferenczet, Gebhardt Dezsőt, Szabó Sándort, Alföldi Bélát, Plavetzki Andrást és Scherk Lipótot*, hogy az ünnepeltet hívják meg. Midőn az ünnepelt megjelent, a termet minden zugában megtöltő közönség éljenzésbe tört ki és az ipartestületi dalárda *Kölcsey Halymussát* énekelte. *Czernay Imre* üdvözölte az ünnepeltet. Kiemelte az ő nagy szeretetét a bajai iparosság iránt, az ő bökros érdemeit a helybeli iparosok minden törekvéseinek megvalósítása érdekében és ezeknek következtében a bajai iparosok tiszteletét és szeretetét iránta és családja iránt. Beszédre végén leleplezte az arcképet, mely *Szabó József* festőművész ügyes ecsetjét dícséri. A közönség a kép láttára tapsviharba tört ki és sokan üdvözölték a szerényen félre húzódo művészt. Ekkor a dalárda üdvözölt dalt énekelt, melynek elhangzása után *Weisz Nándor* mélyen meghatva a következő beszédet mondta el:

Igen tisztelt Ipartestület!

Mélyen tisztelt közönség!

Képmásom imént történt leleplezése után benső érzelmeim feltárásán volna a sor.

Képzelmek magukat az én helyzetembe és tessék mindenkinek elgondolni, minő érzés foghatja el akkor, ha ily nyilvánosan leleplezik.

Azt mondják sok jóakarattal az én tisztelt iparos barátaim, hogy az ipartestületnél 16 évi működésem szolgáltatott alkalmat ezen rendkívüli kitüntetésre.

Tehát a 16-ik év az ipartestületnél úgy látszik már jubileumi esztendődt jelent.

Ismerek tiz esztendősi jubileumot; — ez a hatalmas miniszterelnököket szokta megvizsgálatni, mikor már a bukás szélén állanak; — a többi közönséges miniszternek, tábornoknak, arany- és ezüst galléros vitézeknek, minden rendű, kisebb és nagyobb rangu hatalmasságnak, sőt az annyszor megénekelt gyengéd papuszkormány alatt leledző bátor szívű férfiaknak is a szokásjog 25, 30 sőt 50 éves jubileumokat engedélyez.

A törvény, jog és igazság ezen korszakában — ha szabad nagyokról példát és hasonlatot venni — méltán kérdem tehát, miért akarják — miként a forrongó országház a bukás szélén álló miniszterelnököket 10 év után — önök saját legszelebb önkormányzati joggal felruházott testületükhöz kirendelt iparhatósági biztost már 16 évi működése után jubileummal nyugalomba helyezni?

És bocsánat igen tisztelt Elnök ur — így magunk között, nem-e kérdezhetném, midőn a törvény elrendeli, hogy az iparhatósági biztos minden ülésköre meghívandó, vajjon szabályszerűen jártak-e el, midőn Önök a mai ünnepség kérdésében nagy titokban határozatokat hoztak és a törvény említett rendelkezése figyelmen kívül hagyásával ily széles körű intézkedéseket tettek?

E kérdésre azonban Önök már megadták a feleletet, midőn kijelentették, hogy a mai ünnepséggel szeretetőknek akartak kifejezést adni. A szeretet elnéző a hibákkal az emberi gyarlóságokkal szemben, nem követel rendkívüli emberfeletti dolgokat, hanem boldogító hévét azokkal érezteti, kik azt hasonló érzelmekkel fogadják, viszonyozzák s kik azt legjobb tehetségükkel állandó jó indulatlan élesíteni és ébren tartani el nem mulasztják.

Ez magyarázza meg, hogy hivatalos elfoglaltságom mellett a testületnek sok irányu teendőiben munkásságomat és fáradozásomat 16 éven keresztül mindenkor örömmel ajfjoltam fel.

Munkakedvetem mindenkor edzette azon jóindulat, azon művelt, józan, okos magaviselet és buzgó törekvés, melyet Önök részéről együtt működésünkben mindenkor tapasztaltam és mely az ipartestületnek a törvényben előírt célját: az iparosok közt a rendet és egyetértést fentartani, az iparhatóságnak az iparosok közt fentartandó rendre irányuló működését támogatni, az iparosok érdekeit előmozdítani és őket haladásra serkenteni, mindinkább érvényre juttatni alkalmas.

Ezen közhíros jóindulatú együttműködés és összetartás tette lehetővé, hogy az ipartestület, mely az 1884. évi ipartörvény elette léptével történt megalakulása után pár évig minden életjel nélkül, az önművelődés, minden eszköze nélkül, egy zug utczában és kis egészségtelen kis helyiségben tepsedelt, — ma már a testületi szellem, összetartás, önbizalom, a haladás és önművelődés kiváló tulajdonságai és eszközei által ösztönözve magának előkelő díszes otthon, Baja város társadalmában elismert előkelő posztót teremtett; a mult évben tartott iparkiallítás fényes sikere által pedig Baja város ipara régi jó hírnevét a legszelebb körben újból feleléstette; törekvő munkával és szorgalommal a magas kormányoknak nemcsak jó indulatú, hanem haterkony anyagi támogatását is a jövőre biztosította.

Hazafias kötelessége nemcsak minden iparosnak, hanem bármely állásu és foglalkozásu minden honpolgárnak a hazai ipart legjobb tehetsége szerint támogatni; mert az ipar sehol a világon állami és társadalmi hathatós pártolás nélkül fel nem virágozhatott.

Az állam fejlődése, a polgárság gazdagodása ma már csak az ipar fejlődésével függ.

Az ipar a nemzeti erő, hatalom, jólét, műveltség és szabadság támasza és biztosítója.

Ezek általános igazságok, melyeket hazánk és a külföld legjelebb államférfiai ékes szavakban mondtak el és a nemzetek közzgazdasági írói ragyogó tollal hirdettek.

Francia és Angolország, Amerika és Németország egész erejükkel az ipar megteremtésére vetették magukat és ez uton lettek gazdagok és hatalmasok és nincs állam, mely ipar nélkül hatalmassá, gazdaggá és művelté vált volna.

Midőn tehát a bajai ipartestület és ennek minden egyes tagja saját körében ezen vezér-elveket tartja szem előtt és ennek hatása alatt iparkodik önművelődését előmozdítani és iparát teljékiesíteni, úgy akkor nagy nemzeti missiót teljesít és minden factor részéről a támogatás hazafias kötelesség; a mélyen tisztelt nagy közönség részéről pedig ezen mai ünnepségen való megjelenése által nyilvánuló kitüntető figyelem egyrészt engem mély halálra kötelez, de másrészt az ebben nyilvánuló elismerés leginkább az ipartestületet és ennek minden egyes derék tagját illeti meg.

Fogadják ezért mindazok, kik jelenlétükkel, úgy közreműködésükkel az összetartó munkásság mai ünnepélyének díszét emelték és ezzel az ipar-ügyek iránti meleg érdeklődésüknek és vonalmuknak kifejezést adtak legmélyebb köszönetemet azon hő kívánsággal, hogy az összes tényezők hazafias közreműködéssel, Magyar hazánk és ebben városunk ipara föllendülését, megizmosodását megérjék; — ipara által a Magyarot meglegedetnek, boldognak lassák.

S hogy ez így legyen kérjük mindannyian az egek Urát, hogy áldja meg a Magyar ipart!

A beszéd elhangzása után a dalárda, melyet *Wilhelm Károly* a töle megszokott szakértelemmel vezényelt, énekelte a „Szent az érzel” kezdetű dalt és *Czernay Imre* elnöki záró szava után a közönség eloszlott. Este mintegy 200 terítékű társas vacsora volt az ünnepelt tiszteletére, melyen felköszöntökben természetesen nem volt hiány. *Czernay Imre* ügyes felköszöntőben az ünnepeltet elítette. *Scheibner Gyula* remek beszédben utalt arra, hogy tulajdonképpen ő volt az, aki *Weisz Nándort* erre a tisztre 16 év előtt megnyerte és így neki is van része az ünnepségben. Szintén a jubilásra ürítette poharát. *Weisz Nándor* fölötte szellemes felköszöntőben az iparosokat elítette. *Erdélyi Gyula* városi főjegyző a töle megszokott eloquentiával az ünnepelt nevére és a hölgyekre mondott áldomást. *Mihalitska* tanítóképző tanár az iparosokat és hölgyeket elítette végül *Czernay* elnök Mihalitska tanárt és azokat köszöntötte föl, akik bár nem iparosok, de eljöttek az iparosokkal megünnepelni kiváló munkatársukat. Bankett után természetesen tánc következett hajnalig.

Az ünnepély alkalmából *főispánunk* a következő levelet intézte *Czernay Imre* ipartestületi elnökhoz:

Igen tisztelt ipartestületi Elnök ur!

Vettem a vezetése alatti ipartestület előjáróságának, a f. évi augusztus hó 25-iki arckép leleplezési ünnepélyre való meghívását és miután az ipartestület igen szép és helyes dolgot művelt a mikor: *Weisz Nándor* tanácsnok urnak, iparhatósági biztos minőségben, az ipartestület nemes törekvéseinek eredményessége tetele szempontjából kifejtett, 16 évi önzellen és mindig buzgó és szeretetteljes, lelkes és fáradságot nem ismerő

tevékenységének elismerése és a jövőre való buzditása szempontjából, arcképét megfestette és azt saját otthonában elhelyezi; ezen becsületes, munkás, valamint tapintatos és általában nagyra becsült ipartestület iránti tiszteletem és ösztönözött nagyrabecsülésemnek igen szívesen adtam volna kifejezést abban, hogy a gondallal rendezett szép leleplezési ünnepélyen személyesen megjelenjek; miután azonban holnap 10—12 napig tartó ultra kelek és így folyó hó 25-én Önök körében meg nem jelenhetek, kénytelen vagyok akaratlan elmaradásomat e soraimmal kimenteni és a szíves meghívást Önnek és Ön által az ipartestület igen tisztelt előjáróságának melegen megköszönni, ezen és minden helyes törekvésükhöz sok sikert kívánva kiváló tisztelettel Szabadkán, 1901. évi augusztus hó 17-én. Szolgálatkész öszinte hívők *Schmausz Endre* főispán.

Lengyel Manó.

Helybeli és vidéki hírek.

Kitüntetett főpap. *Bogdánovics Luczán* budai gör. kel. szerb püspököt, illustris földinket, *Sándor* Szerbia királya a Szent Száva-rend első osztályu nagykeresztjével tüntette ki.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Farkas Sándor* szabadki törvényszéki joggyakornokot a bajai kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

Házasság. *Grosz Samu* ur, földbírtokos f. évi szeptember hó 8-án d. u. 4 1/2 órakor esküszik örök hűségbe a bajai izr. templomban *Hirschfeld* Cezarin urhölgynek, Pollák Bernát ur sógornőjének.

Eljegyzés. *Bier Miksa* vukovári kereskedő m. hó 28-án jegyet váltott *Schwarz Irén* kekisasszonnyal, *Schwarz József* kereskedő ur leányával.

Eljegyzés. *Weisz Henrik* jbirósági tisztviselő m. hó 29-én esüörtökön jegyet váltott *Krausz Paula* kisasszonnyal, özvegy *Krausz Vilmosné* leányával.

Névmagyarosítás. *Berger* Gyyula, a bajai főgymnázium VI. o. tanulója nevét „*Bartá*”-ra változtatta.

Névmagyarosítás. *Krausz Mór*, a budapesti színészeti akadémia hallgatója, bajai illetőségi, nevének „*Bajai*”-ra való változtatása iránt benyújtotta kérvényét.

Iskolai hír. A *bajai ev. reform.* elemi népiskolába a beiratások szeptember hó 1—5 napján d. e. 8—11. d. u. 2—4-ig fognak eszközöltetni.

Beiratások. A bajai izr. iskolában a beiratások folyó hó 1-én és 3-án d. e. 9—12-ig lesznek. Az iskolaév ünnepies megnyitása 4-én folyik le.

Ártéki kútnak. A Spitzer-féle szeszyár előtt tetemes költséggel fűrt ártéki kút úgy látszik használhatatlenné vált. Eddigi bő vize eltűnt és a kövezet alatt más helyen bukik elő. Ajánlatos lesz megvizsgáltatni, hogy a sok költség ne veszszen kárba.

Tilos az ácsorgás. A rendőrkapitányi hivatal rendeletet adott ki, melyben megtilta a gyalogjárón való ácsorgást. Böles és régen óhajtott rendelet, csak hajtsák is végre legkivált a piaczon és a Borrévbén.

Lopások. *Vidákovics Mátynak* nagyon megtetszett a *Treszkly Ferencz* piztolya és miután pénze nem volt, hogy megvegye, m. hó 17-én ellopja. — *Dancsa Ádám* érsekszanádi lakos m. hó 27-én betért *Grünhüt* kisvártéri kocsmájába és az istállóban elaludt. Ismeretlen tettesek ellopták óráját és subáját. A tetteseket nyomozzák.

Verekedő kocsmáros. *Schreiner Mihály* néhány fillérral tartozott *Novák Mátynak* kocsmárosnak. M. hó 25-én *Schreiner* elment a kocsmára előtt, mikor is *Novák* és *Ferencz* nevű fia nekiestek és alaposan elverték.

Öngyilkos cigány. *Gujovics István* 44 éves róm. kath. nős cigánykóvács nagyon elbúsult, hogy *Sándor Kata*, akivel vadházasságban élt, elhagyta. Szerdán alaposan berugott és éjjelkor hasát felmetszette úgy, hogy belei kifordultak. Dr. *Bernhardt* tisztí főorvos reszesítette az első segélyben, mire a kórházba szállították.

Verekedő segédke. St. M. segéd összeszólkozott társával S. K.-val. A vita hevében S.-t a létráról lehúzta és elverte úgy, hogy ágyban fekvő beteg lett.

Megfenyegedett rendőr. Vasárnap este, midőn a „Központi Szállodában” a zombori zenekar hangversenyzett, néhány kőmives legény be akart tolokadni a Központba belépő díj nélkül. Midőn ezt *Balog* rendőr megakartá akadályozni, megfenyegették és kilátásba helyezték neki, hogy leverik. Minthogy mindegyre fenyegetőbb állásba helyezkedtek a suhanczok, kénytelen volt *Balog* segítségért küldeni. Ennek megérkeztevel le akarták a rakonzatlankodókat tartóztatni. Minthogy azonban egy harmadik rendőr igazolta őket, felírták a nevüket és szabadon engedték.

Szerencsétlenség a kaszánya építésnél. Nagy szerencsétlenség történt a szabadkai honvédszázadok építésénél, melynek két munkás lett áldozata. A plafon gerendája szakadt le Zidarovics Félixre esett. Társa Buzics Mátys, látva a lehulló gerendát, hogy megakadályozza a szerencsétlenséget a gerendához ugrott, s felakarta és közben tartani. De gyenge volt hozzá. A gerendát nem csak hogy nem tudta feltartani, hanem még az a szerencsétlenség is történt vele, hogy magával rántotta a mélységbe. Buzicsot dr. Váli vette ápolás alá és súlyos sérülésekkel szállították lakására. Zidarovicsot pedig, kire a gerenda ráesett, a mentők, kik a helyszínen megjelentek, haldokolva szállították a kórházba.

Nyolcvan éves jubileum ó-becsei tudósítónk írja: Az ó-becsei íz. hitközségnek egy kiváló tagja Strausz Salamon nagybirtokos virilista ülte ma augusztus hó 25-én 80 éves születési jubileumát. Ezen alkalommal az ó-becsei íz. hitközség elnöke dr. Milkó Ignác egy deputáció élén, kiváló ékes szavakban méltatta az agg urnak érdemeit, amire Strausz ur igen meghatótt szavakban örömeinek adott kifejezést, hogy a gondviselés meghagyta őt élni ezen 80 éves születési évfordulóját, melegen megköszönte dr. Milkó elnöknek úgy a deputációnak szíves üdv kívánatát, és kiemelte hogy ő utolsó lehetéig buzgó tagja kíván lenni az ó-becsei hitközségnek. A nagy éljenzések után egy rögtönzött villás reggeli következett és a deputáció éljenzések közben hagyta ott vendégszerető házát.

Az új tizkoronások. Legközelebb elrendelik az ötvenforintos és ötförintos államjegyek beváltását, ami előzménye az új tizkoronás bankjegyek kiadásának. Az új tizkoronás bankjegyek szeptember 2-án kerülnek forgalomba. Összesen még 112 millió forint államjegy van forgalomban, mely összegből 80 millió forintot, vagyis 160 millió koronát tizkoronás bankjegyekkel, 32 millió forintot, vagyis 64 millió koronát pedig ezüst ötkoronásokkal fogunk helyettesíteni.

Rablás egy hajón. Vakmerő rablást követtek el a nadokban a Ferencz-esatorán. Grosz Mór földbirtokos és bérlő ugyanis — mint nekünk írják — a gabonáját eladta egy budapesti cégnek s ennek elszállítása végett egy uszályhajót rendelt a Ferencz-esatoránra. A hajó még a múlt héten megérkezett s azonnal hozzá is láttak a berakodáshoz. Tegnapelőtt éjjel Hurda Antal kormányos Tulás Ferencz első matrózzal este bement a községbe, hova Grosz vacsorára hívta meg őket. A hajón csak Babics Márton matróz maradt egyedül, a ki este 10 óra tájban a hajó fedelzetén elaludt. Babics arra ébredt fel, hogy néhány paraszt a kezeit kötözi össze és egy kendővel betömik a száját. A rablók ezután, a kik kocsikkal jöttek, átkutatták a kormányos szobáját, honnan 82 forintot elvittek. Ezután a magukkal hozott zsákokat megtöltötték buzával és kocsiarra rakva elszállították. Éppen indulóban voltak, a mikor a kormányos és a vele volt matróz éjjel után hazaértek. A rablók elővigyázatból két társukat töltött fegyverrel felöltötték az ut melletti kukoriczában. Ez a két ember, midőn a kormányos és matróz arra mentek, rájuk létek. A lövésre mind a ketten elesetek, de aztán Tulás matróz csakhamar magához tért és eljutott a hajóhoz, honnan már akkor a rablók elmenekültek. Tulás kiszabadította Babicsot, ki rögtön bement a csendőrokkhoz, hol bejelentette az esetet. A csendőrség most házról házra járva kutat a rablók után. Valószínűnek tartják, hogy a rablást nádalyi emberek vagy turjaiak követhették el. Hurda Antal kormányos sérülése igen súlyos és e miatt he is szállították a községbe, hol ápolás alatt áll. Tulás sérülése könnyebb és pár nap alatt ki heveri.

Magyar ipari mintaküldemények díjmentes szállítása a tengeren. A fiúmei m. kir. tengerezési hatóság közli a szegedi kereskedelmi és iparkamara útján az érdekeltekkel, hogy a magyar-horvát tengeri gőzhajózási részvény társaság a vele létrejött szerződés 14 §-a értelmében köteles a m. kir. tengerezési hatóság felhívására magyar ipari termékekből mintaküldeményeket minden szerződéses járatán díjmentesen szállítani. Ezen díjmentesen szállítandó mintaküldemények sulya hajónként rendszerint egy métermázsánál nagyobb nem lehet, oly mintaküldemények azonban, a melyeknél az egyes tárgyak sulya az egy métermázsát meghaladja, a díjmentes szállításból ki nem zárhatók.

Elfogott gyermek-kereskedő. Veszedelemes aszszonyt kerített kézre a napokban Kis-Kéren a csendőrség Zelenka Mihály né személyében, a ki a fővárosból azokat a 3—4 éves gyermekeket kerítette magához, a kiknek rendszeren csak az édesanyjuk ismeretes, néha még az sem s a kikért a tartásdíjat sem szokták rendszeren fizetni. Ilyen volt a kis Matulai Sándorka is, a kinek az édesanyja itt szolgált a fővárosban, s nagyon megörült, a mikor Zelenkáné a fiát kérte tartásra, kijelentvén, hogy a tartásdíjat fizetheti akkor is, a mikor majd jobban bírja. Így szedte össze a Zelenkáné a gyermekeket, a kikkel azután valóságos kereskedést üzött, oly módon, hogy a lapokban állandóan hirdette, hogy örökre adna fia vagy leánygyermekeket. A hirdetés útján azután rendszeren akadtak családok, melyek örökre fogadták a gyermekeket. Zelenkáné

pedig mint anya, mindenkor kapott bő pénzbeli kárpótlást a gyermekért, kikről csak akkor tudódott ki, hogy nem Zelenkáné gyermekei, a mikor már a pénzbeli jutalmat felvette s a gyermekek valódi szülei, kik az örökbe fogadásból mitsem tudtak, a gyermekeiket követelték. A kis Matulai fiút is már örökbe adta Zelenkáné, a mikor az anyja — ki erről mitsem tudott, — a gyermeket el akarta vinni Zelenkánétól a ki azonban nem tudta előadni a fiút s e miatt az anyja a csendőrséghez fordult, a mely azután leleplezte Zelenkáné üzemeit. Eddig nyolcz örökbeadási eset bizonyult rá.

Hítvesgyilkosság. Mult hó 23-án déltáján a Sárviz innesső partján, nem messze a vámhídtól az arra járók egy asszony holttestére találtak. Koponyája keresztül volt löve, ruhája égett. A holttestben a helyszínrre sietett rendőrök Csányi Ferencz volt szegzárdi péknek feleségére ismertek, a ki minden valószínűség szerint férje gonoszítottának esett áldozatul. Csányi ugyanis nem elhetvén meg üzletéből, Kaloosán keresett foglalkozást, nejét pedig itthon hagyta. Csütörtökön annak a híre, hogy neje hűtlenné lett, visszatért Szegzárdra, és a gyilkosság napján nejevel együtt látták arafelé, a hol a holttestet találták. Csányi különben többszörösen rosvolt multu ember és az ellene irányuló gyanút megerősíti az is, hogy annak az embernek személy-leírása, kit a művészek a lövés elhangzása után a hely színeről futni láttak, teljesen ráillik. Hollétét nyomozzák.

A közönség köréből. *)

Válasz „A Nemzeti ünnepekről“ a „Közönség köréből“ czimű cikkre.

A „Bajai Közöny“ f. évi augusztus 25-én megjelent 34-ik számának „a közönség köréből“ rovatában P. L. úrtól egy cikk jelent meg, melyhez legyen szabad néhány megjegyzést fűzöm.

Az említett cikk azon panaszodik, hogy egy szomszédos község István király napját nem ünnepelte meg. Nem tudom, hogy cikkíró úr melyik községet gondolta, mert annak nevét előltem érthetetlen okból épp úgy elhallgatta, mint a hogy elégségesnek tartja egy előljárástogot hivatali kötelességének elmulasztásával vádoló cikke alá nevének csupán kezdő betűit írni ki. S mint-hogy eme túlyomóan reformatus lakosságu községben sem ünnepelték meg cikkíró úr nézete szerint az említett napot, a melynek én is egy szerény lakosa vagyok, ezért emelek szót.

Ismétlem, csupán P. L. nézete szerint nem ünnepelték meg Szeremlén István király napját. Mert a törvény szerint igenis megünnepelték. Nem tudom, melyek azok a hazai törvényeink, a melyek P. L. úr szerint mindenféle munkát eltiltanának István király napján, ilyeneket nem ismerek. De ismerek egy törvényt, mely az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szólván — 1891. évi XIII. t. cz. I. §-ában ezeket mondja: „Vasárnapokon, valamint István király napján, mint nemzeti ünnepen, a magyar szent korona országainak területén az ipari munkának szünetelni kell.“ Ellenben nincs tudomásom olyan törvényről, mely azt mondaná, hogy házi és mezői munkát e napon ne volna szabad végezni. A felpanaszolt „földeken szántás“, „burgonya kapálás“ és „gabona cseplés“ pedig szerény nézetem szerint nem ipari, hanem mezői munka. A kik tehát ezt tették, nem követtek el törvénytörtést, ne is fenyegettesse tehát t. P. L. úr őket lelkészük által büntetéssel, mert attól félni egyáltalán nincs okuk. Ha a gabona cseplést talán cikkíró úr ipari munkának tartaná, még akkor is felesleges munkát végzett cikkének megírásával, mert itt az említett napon senki gabonát nem cseplött; annál kevésbé kaptak burgonyát, hogy miért? ... mert nálunk nem szokás augusztusban krumplit kapálni.

Legyen tehát nyugodt t. P. L. úr, a törvény szerint nem sértettük meg az ünnepet. Csak egy itteni katolikus iparos akarta ezt megtenni az által, hogy e napon is munkába fogott, de amint ezt a községi jegyző urnak bejelentették, ő rögtön tudtára adta az illetőnek, hogy ha a munkát azonnal abba nem hagyja, feljeleníti, a mire ő is meghajolt a törvény előtt. Szeremlén szent István király napján mint nemzeti ünnepen az ipari munka szünetelt s a nemzeti lobogó a középületekre mindenütt ki volt tűzve. Nem érheti tehát vád a községi előljárástogot, nem kell gondoskodnia az ünnep megtartásáról, jól hiszi cikkíró úr, hogy ismerik nálunk István királyt, biztosíthatom, hogy a reformatus iskolákban a hazai történelem tanítására mindig helyeznek anyyi súlyt, mint bármely más felekezeti iskolában. De már arra nem szorult Szeremle község előljárástoga, hogy a község igazgatásánál cikkíró úr törvényismeretét vegye igénybe, erre nincsen semmi szükség, mert — uti figura docet — jobban ismerik azt ök, mint némely cikkkező úr. Felesleges buzgalom P. L. úr részéről a dolgok illetlen állása mellett az is, hogy a törvény őreit a szóban forgó nap megtartására fel-

*) E rovatban közzétett közérdekű felszólalások díjtalanul közöltetnek, a felelősség a beküldőt terheli

hívja, nemcsak azért mert erre ok nincs, de mert ily célra találhatók volna más eszközök is, mely az állítólagos sermeket orvoslását hathatósan előmozdítaná, mint a lapokban való czikkkezés.

Bizony-bizony t. uram, sokkal méltóbban megünnepelte volna Ön is e napot, ha nem írta volna meg egy község előljárástogát ok nélkül bántó s egy egyházi derek lelkesének felesleges tanácsot osztogató eme cikket.

Valóban a tények ily elferdítésének oka felett gondolkodva, nem jut más eszembe mint az, hogy e kirohanást ok nélkül felekezeti túrelmetlenség szülte, mert hiszen április 11-ike is úgy múlt el Szeremlén mint augusztus 20., miért nem panaszkodott tehát akkor P. L. úr? mert azt nem tehetem fel róla, hogy törvény-ismerete ne terjedne odáig, miként az előbb említett nap szintén törvénybe iltatott nemzeti ünnep?

De én nem követem e téren, hanem a helyett fiatal korom daczára azt a tanácsot adom, hogy a ki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul.

Szeremle, 1901. augusztus hó 27-én.

Biber Lajos.

Nyiltér. *)

A legjobb és legerészségesebb
ü d i t ó - i t a l,
 mely mint szitali ital különösen kedvelt és borral, cognaccal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű vegyület ad a:
MATTONI-TELE
GISSHÜBLER
 legújabb érvényes
SÁVANKU-KÜD
 őrítje a szomját, hűsít és felfrisít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikasztó hatása ellen.

*) E rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a Szerkesztő.

HIRDETÉSEK.

Dr. Farkas Gyuláné

felsőbb leánynevelő intézete és internátusa

Budapest, IV. Ferencz József rakpart.

Magasabb tanfolyam a polg. vagy felsőbb leányiskola tanulmányát már elvégzett leányok részére. Magyar, német, francia, angol irodalom, eszthetika, műtörténet, neveléstan, történelem, természet tudományok stb. Kiváló tanorok. Előkelő színvonal. Kezd. Szeptember hó 5-én.

Felvételnél bennlakók, félbennlakók és bejárók. Teljes ellátást, ismétlő órákat zene- és nyelvtanítást oly leányok is nyerhetnek, kik más tanintézetet látogatnak, valamint magántanulók is.

Beiratás naponta d. u. 3—4-ig. Felvilágosítással levélileg is szívesen szolgálunk.

7874. szám

tkv. 1901.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **őz. Nagy Simonné szül. Galló Katalin** jelenleg férjzett **Varga Ádám**né szántóval lakos kérelme folytán a 1881. évi LX. t. cz. 204. §-a alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó bajai kir. járásbírószag területén lévő 6. 1. a szántóval 837. sz. betétben A. I. 1. 2. 14. 22—26. sorsz. a foglalt és fentnevezett tulajdonát képező jószág-terestre 1501 korona és 2. a szántóval 1383. sz. betétben A. I. 1—18. sorsz. által foglalt jószágterestől fentnevezett kérelmezőt fele részben megillető jutalékra 2051 korona 50 fillér kiküldési árban ezenel elrendeli és arra Szántóva községhezánál 1901. évi szeptember hó 26-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzi, a midőn a fennböl körülírt ingatlan a kiküldési árban alul is eladatul fog.

Árverezők tartoznak a kiküldési ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírral a kiküldöttnek átadni.

A kir. tkvi hatóság,
 Baján, 1901. június 21-én.

Temmer,
 kir. járásbíró.

WILHELM-féle

antiarthritischer antirheumatischer
 Blutreingungsthee

VÉR TISZTÍTÓ THEA

minden gyógyszerárban egész csomagokban

2 koronaért kapható.

9039. sz.
tkv. 1901.**Árverési hirdetményi kivonat.**

A bajai kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést **Bellaagh Imre** vármegyei tiszti főügyész által képviselt m. kir. államkincstárnak néhai **Bárdos Péter**, illetve ennek tkvi utódja **Ezsi Mózes** szeremlei lakos elleni 148 kor. tőke, s ennek 1894. évi szeptember 14-től járó 5%-os kamatai 13 kor. 30 fillér eddigi és a még folmerülendő költségekből álló követelése kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-ez. 144., 176. és 177. §§-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó bajai kir. jbiróság területén levő

a szeremlei 369. sz. tjből időközben betétszerkesztés útján alakult szeremlei 298. sz. betétben felvett A. I. 1-10. sor. 353., 784., 785., 1651., 1801., 3013., 3862., 3863., 3864. hrsz. ház, beltélek és külsőségekből, valamint hat 1742-ed rész legelő illetőségéből álló jószágtestnek, jelenleg az Ezsi Mózes nevén álló (előbb a Bárdos Péter nevén állott) fele részére 1216 korona kikiáltási árban ezennel elrendeli és annak Szeremle község házánál leendő fogoratósitására 1901. évi szeptember hó 26-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzi, a midőn a fennebb körülírt ingatlan jutalék a kikiáltási árban alul is eladatulni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirokban a kikiáltott kezéhez tegyék le.

A kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Baján, 1901. évi július hó 18-ik napján.

Bencze

kir. törvsz. bíró.

7019. szám.
tkv. 1901.**Árverési hirdetmény.**

A bajai királyi telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést **Dr. Nicolaus Béla** bajai ügyvéd által képviselt **Ehrlich Ferencz** bajai lakosnak **Koós Márton** csataaljai lakos elleni végrehajtási ügyében 327 korona 68 fillér hátralékos tőke, ennek 1901. évi márczius hó 19-től járó 6%-os kamata 29 korona 20 fillér ezuttal és a még folmerülendő költségeknek kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-ez. 144. és 156. §§-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó bajai kir. jbiróság területén levő és

1. a csataaljai 37. sz. betétben A. I. 5-6. sorsz. 1757/1., 1757/2. hrsz. alatt foglalt és jelenleg Koós János tulajdonát képező jószágtestre 381 korona,

2. a csataaljai 515. sz. betétben A. I. 1. sorsz. és 1713. hrsz. alatt foglalt és jelenleg Koós János tulajdonát képező 1034 négyszögöl szőlőre 726 korona kikiáltási árban ezennel elrendeli és arra 1901. évi szeptember hó 16-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzi (Csataalja község-házánál), a midőn a fennebb körülírt ingatlan a kikiáltási árban alul is eladatulni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirokban a kikiáltott kezéhez tegyék le.

A bajai kir. jbiróság, mint tkvi hatóság

Kelt Baján, 1901. évi május hó 31-ik napján.

Temmer,
kir. járásbíró.

Le Griffon

valódi francia
szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Hirdetések olcsó áron felvételnek.**Keil-lakk**

(GLASUR)

legkötőbb mázoló-szer puha padló számára.

1 nagy palack ára 1 frt 35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer
kemény padló számára. 1 köcsög ára 45 kr.

Arany-fénymáz

képkeretek stb. beanyozására.
1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glaser“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére.
— 1 doboz ára 45 kr. —

Mindenkor kaphatók: Herzfeld Jakab fiai utóda cégnél Baján.

Alapított
1862.

Schnetzer Ernő

Alapított
1862.

ÜVEG-, PORCELLÁN-, KÖEDÉNY-, LÁMPA-, KÉPKERET- ÉS TÁBLAÜVEG KERESKEDÉSE

BAJÁN.

Ajánl légmentesen záró

befőttes üvegeket

gyári áron.

Minden háztartásban nélkülözhetlen.

Minden közönséges

befőttes- és uborkás üvegek

legolcsóbb áron kaphatók.

A „BAJAI HIRLAP“
kiadóhivatala.

KAZAL JÓZSEF
KÖNYVNYOMDÁJA BAJÁN.

A „BAJAI HIRLAP“
kiadóhivatala.

Hirdetések olcsó áron felvételnek.

Mindennemű könyvnyomdai munkák a legszebb kivitelben elvállaltatnak u. m.

könyvek, folyóiratok, ügyvédi és kereskedelmi
nyomtatványok.

Névjegyek.

Eljegyzési kártyák.

Lakodalmi meghívók.

Számlák.

Körlevelek.

Gyászjelentések, falragaszok a legizlésebb kivitelben
olcsó áron készítettnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

**Községi nyomtatványok raktáron
tartatnak.**

Hirdetések olcsó áron felvételnek.